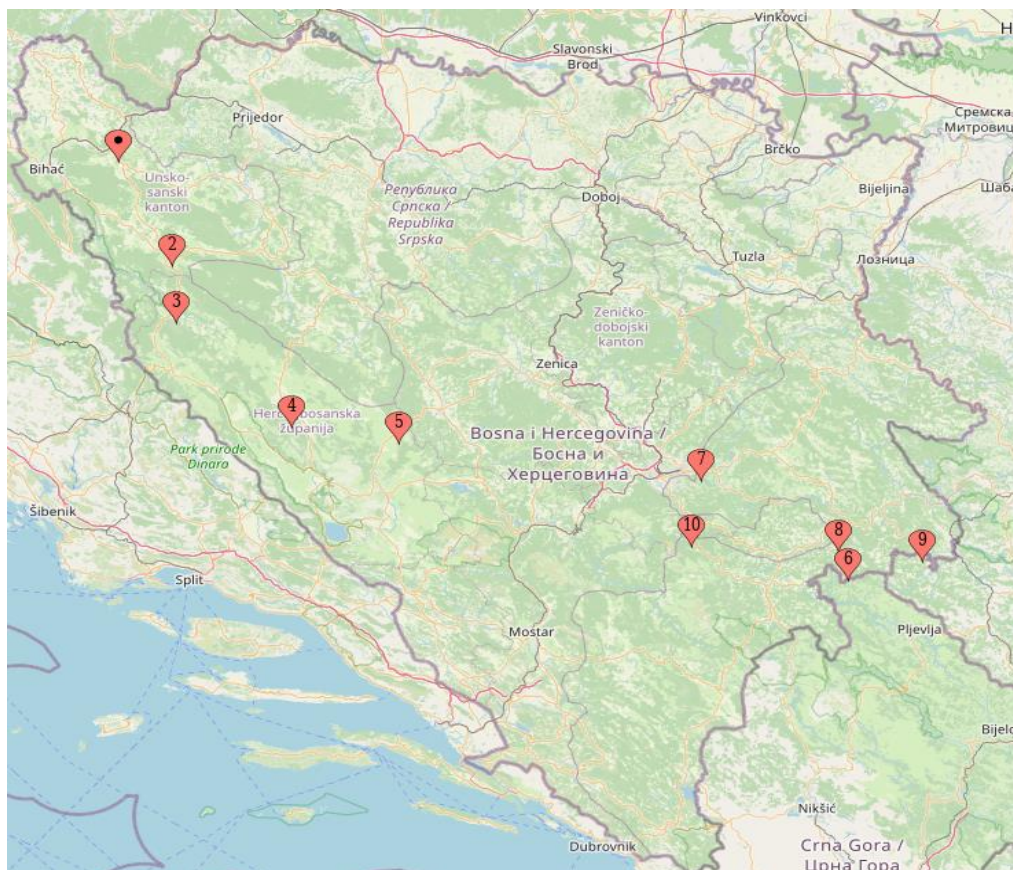

Příloha č. 6 – Seznam obcí

1. Bosanska Krupa, Unsko-sanski kanton, FBiH

Zeměpisná poloha	severozápadní část BA
	44°53'6" s.š. a 16°9'31" v.d
Rozloha	561 km ²
Počet obyvatel	22 000 – 25 000 obyvatel
Rozvojové cíle a strategie	Strategie rozvoje 2011-2020 ¹ - prozatím neexistuje aktualizovaná verze
	Tříletý plán činnosti (2024 do 2027) ²
Socio-ekonomické výzvy	vysoká míra nezaměstnanosti (přibližně 3 400 osob hledajících pracovní příležitosti)
	vysoká závislost na sociální pomoci (přibližně 2 840 osob)
	nedostatečná institucionální kapacita
	omezený přístup na trh bránící hospodářskému růstu
Klíčová průmyslová odvětví	zpracovatelský průmysl - zejm. kovovýroba (cca 15 kovo zpracujících podniků) a dřevozpracující průmysl
	zemědělství

¹ <http://gradbosanskakrupa.ba/wp-content/uploads/delightful-downloads/2015/10/Strategija-razvoja.pdf>

² <http://gradbosanskakrupa.ba/wp-content/uploads/delightful-downloads/2023/12/Trogodisnji-plan-rada-za-period-2024-2026.pdf>

Zemědělství a potravinářský sektor	více než 4 000 ha orné půdy osázené obilovinami, plodinami a zeleninou, přičemž více než 40 ha je věnováno pěstování malin, skleníková výroba se rozkládá na ploše 15 000 až 20 000 m ²
	hlavní zemědělské činnosti: chov krav a výroba mléčných výrobků, chov drůbeže, chov ovcí, pěstování kukuřice a pšenice, skleníková výroba a včelařství
	živočišné produkty, zejména mléko a maso, představují hlavní zdroj peněžních příjmů ze zemědělství
Zemědělství producenti	cca 500 zemědělských rodinných farem (OPG ³), včetně 120 mléčných farem, které dodávají mléko společností jako Meggle
	cca 9 zemědělských podniků
	cca 1500 farem (př. farma „Perna“ s 300 dojnými krávami) cca 4300 včelínů (př. sdružení včelařů „Lipa“)
Vzdělávací infrastruktura	4 základní školy (JU „Prva osnovna škola“ Bosanska Krupa, JU „Druga osnovna škola“ Bosanska Krupa, Druga Osnovna škola „Pilana“, Škola Kur'ana Bosanska Krupa,
	2 střední školy (Mješovita srednja škola „Safet Krupić“, Opća gimnazija Bosanska Krupa)
Navrhované hodnotové řetězce	agroturistika, ekoturistika
	chov mléčného skotu
	skleníková produkce
	včelařství
	pěstování kukuřice
Další příležitosti	budování kapacit, technická asistence a cílená školení pro zástupce obce, farmáře a další zemědělské producenty
	propojení zemědělců s místním i mezinárodním trhem/přístup na trh, diverzifikace prodejních kanálů
	zlepšení přístupu k finančním prostředkům (cílené úvěrové programy, dotace – Kanton, obec aj.)
	ověření potenciálu zemědělských družstev a občanské společnosti, spolupráce a budování kapacit
	spolupráce se sousedními obcemi, sdílení osvědčených postupů, vytváření koordinovaných strategií přístupu na trh, propojení s HoReCa sektorem
	zavádění moderních technologií a postupů za účelem zefektivnění zemědělských postupů/mechanizace, podpořit skladování a rozšířit chladírenskou infrastrukturu
	posílení sociálního sektoru a zaměstnanosti
	podpora v oblasti certifikací/norem kvality
	podpora při zavedení HACCP
	a jiné příležitosti identifikované v rámci přípravy komplexní analýzy stavu obce

2. Bosanski Petrovac, Unsko-sanski kanton, FBiH

Zeměpisná poloha	západní část BA
	44°33' s. š., 16°22' v. d.
Rozloha	709 km ²
Počet obyvatel	4 000-5 000 obyvatel
Rozvojové cíle a strategie	Strategie rozvoje 2021-2027

³ OPG (v místním jazyce „obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo“) je samostatný ekonomický a sociální celek založený na vlastnictví a/nebo využívání výrobních zdrojů a rodinném hospodaření při výkonu zemědělských činností.

Socio-ekonomické výzvy	vysoká míra nezaměstnanosti (přibližně 800 osob hledajících pracovní příležitosti)
	vysoká závislost na sociální pomoci
	nedostatečná institucionální kapacita
	omezený přístup na trh bránící hospodářskému růstu
Klíčová průmyslová odvětví	zemědělství
	lesnictví a dřevozpracující průmysl
	průmysl zpracování plastů
	textilní průmysl
Zemědělství a potravinářský sektor Zemědělství producenti	zemědělská půda v obci zaujímá rozlohu 29 382 hektarů, z toho největší podíl tvoří louky (cca 11 703 ha), dále orná půda a zahrady (8 669 ha), pastviny (8 743 ha) a sady (267 ha)
	hlavní zemědělské činnosti: pěstování zeleniny (brambory, okurky, rajčata, kukuřice aj.), pohanky, ovesa, žita či pšenice, skleníková výroba či pěstování léčivých rostlin (na jejich pěstování se specializuje cca 15 místních rodin) a následná výroba éterických olejů (tou se zabývá 1 místní rodina)
	rozvíjí se také produkce hovězího masa či produkce a zpracování mléka, k čemuž přispívá 19 existujících výkupen mléka vybavených chladicími nádržemi na mléko, přičemž hlavním odběratelem je společnost Meggle, mléko je využíváno mj. na výrobu petrovackého sýra („petrovački sirac“) a petrovackého měkkého sýra („petrovačka basa“) (cca 16 rodin)
	v obci je registrováno 534 OPG, z nichž 300 aktivně podniká, kromě toho v zemědělském sektoru působí tři společnosti s ručením omezeným
Vzdělávací infrastruktura	2 základní školy (OŠ Ahmet Hromadžić v městě Bosanský Petrovac, a ZŠ 14. septembar ve vesnici Krnjeuša),
	1 střední škola (MSS Bosanski Petrovac)
Navrhované hodnotové řetězce	petrovacký sýr a basa, další mléčné výrobky (sýr Panadjur)
	léčivé rostliny
	agroturistika, ekoturistika
Další příležitosti	budování kapacit, technická asistence a cílená školení pro zástupce obce, farmáře a další zemědělské producenty
	propojení zemědělců s místním i mezinárodním trhem/přístup na trh, propojení s HoReCa sektorem, diverzifikace prodejních kanálů, online prodej
	zlepšení přístupu k finančním prostředkům (cílené úvěrové programy, dotace – Kanton, obec aj.)
	ověření potenciálu zemědělských družstev a občanské společnosti, spolupráce a budování kapacit
	spolupráce se sousedními obcemi, sdílení osvědčených postupů, vytváření koordinovaných strategií přístupu na trh
	zavádění moderních technologií a postupů za účelem zefektivnění zemědělských postupů/mechanizace, podpořit skladování a rozšířit chladírenskou infrastrukturu, podpora malých výrobců sýrů
	posílení sociálního sektoru a zaměstnanosti
	podpora v oblasti certifikací/norem kvality
	podpora při zavedení HACCP
	a jiné příležitosti identifikované v rámci přípravy komplexní analýzy stavu obce

3. Drvar, Kanton 10, FBiH

Zeměpisná poloha	západní část BA
Rozloha	cca 590 km ²
Počet obyvatel	cca 7 000 obyvatel (realisticky však spíše kolem 5 000 obyvatel)
Rozvojové cíle a strategie	Strategie rozvoje 2021-2027 ⁴
Socio-ekonomické výzvy	<p>vysoká míra nezaměstnanosti (přibližně 800 osob hledajících pracovní příležitosti)</p> <p>vysoká závislost na sociální pomoci (přibližně 140 osob – podpora ze strany Kantonu)</p> <p>vysoká míra emigrace</p> <p>nedostatečná institucionální kapacita</p> <p>omezený přístup na trh bránící hospodářskému růstu</p>
Klíčová průmyslová odvětví	<p>zemědělství</p> <p>lesnictví a dřevozpracující průmysl</p> <p>zpracovatelský průmysl</p>
Zemědělství a potravinářský sektor	<p>zemědělská půda v obci zaujímá rozlohu 22 672 ha, z toho louky tvoří cca 7 000 ha a pastviny cca 11 000 ha</p> <p>hlavní zemědělské činnosti: pěstování ječmene, žita, ovse a brambor (zejm. pro krmení hospodářských zvířat), chov krav a produkce a zpracování mléka (v porovnání s jinými obcemi je však méně rozvinuté), chov ovcí a koz, včelařství, skleníková výroba, rozvíjející se trh s džemy, šťávami, pálenkami, čajem a produkty z dřínu</p> <p>cca 446 OPG a jedna společnost s ručením omezeným (systém tele-kráva)</p> <p>5-7 producentů mléka, kteří dodávají mléko do Meggle; výkupní stanice je umístěna v budově veterinární stanice</p> <p>cca 7 výrobců medu</p> <p>Svaz chovatelů ovcí, Svaz chovatelů dojníc, Svaz včelařů aj., žádný však není plně aktivní</p>
Vzdělávací infrastruktura	<p>2 základní školy (OŠ Drvar a OŠ Prekaja)</p> <p>1 střední škola (SS Drvar)</p>
Navrhované hodnotové řetězce	<p>dřín</p> <p>med</p>
Další příležitosti	<p>budování kapacit, technická asistence a cílená školení pro zástupce obce, farmáře a další zemědělské producenty</p> <p>propojení zemědělců s místním i mezinárodním trhem/přístup na trh, diverzifikace prodejních kanálů</p> <p>zlepšení přístupu k finančním prostředkům (cílené úvěrové programy, dotace – Kanton, obec aj.)</p> <p>ověření potenciálu zemědělských družstev a občanské společnosti, spolupráce a budování kapacit</p> <p>spolupráce se sousedními obcemi, sdílení osvědčených postupů, vytváření koordinovaných strategií přístupu na trh</p> <p>zavádění moderních technologií a postupů za účelem zefektivnění zemědělských postupů/mechanizace, podpora skladování a rozšířit chladírenskou infrastrukturu</p> <p>posílení sociálního sektoru a zaměstnanosti</p> <p>podpora v oblasti certifikací/norem kvality</p> <p>využití potenciálu chráněného zeměpisného označení („mučení pekmez“)</p>

⁴ <http://www.opstinadrvar.net/wp-content/uploads/2020/11/STRATEGIJA-RAZVOJA-OP%C5%A0TINE-DRVAR-2021-2027-27.11.pdf>

	podpora při zavedení HACCP a jiné příležitosti identifikované v rámci přípravy komplexní analýzy stavu obce
--	--

4. Glamoč, Kanton 10, FBiH

Zeměpisná poloha	jihozápadní část BA 44°3' s. š., 16°51' v. d.
Rozloha	1033 km ²
Počet obyvatel	3 800 – 4 000 obyvatel (z toho cca 2 500 trvale)
Rozvojové cíle a strategie	Strategie rozvoje 2021-2027
Socio-ekonomické výzvy	vysoká míra nezaměstnanosti (přibližně 500 osob majících zaměstnání) vysoká závislost na sociální pomoci (přibližně 1/2 obyvatel) omezený přístup na trh bránící hospodářskému růstu
Klíčová průmyslová odvětví	zemědělství lesnictví a dřevozpracující průmysl
Zemědělství a potravinářský sektor	hlavní zemědělské činnosti: chov hospodářských zvířat (cca 15 000 ovcí, 2 000 krav (z toho 1 200 dojných krav), produkce a zpracování mléka, pěstování pšenice, brambor či pohanky. Mají zájem o rozvoj včelařství cca 400 OPG, z nichž cca 60 % se aktivně věnuje zemědělské činnosti (zejm. produkce a zpracování mléka, které odkupují společnosti Livanjska Mljekara a Meggle), cca 20 nezávislých zemědělců 10 společností s ručením omezeným registrovaných pro zemědělství a chov zvířat Vzdělávací ekologický spolek „Runolist“ Glamoč, Svaz zemědělců „Glamočko polje“, Svaz zemědělců OTIK, Zemědělské družstvo „Mladeškovci“,
Vzdělávací infrastruktura	1 základní škola (OŠ Glamoč) 1 střední škola (SŠ Glamoč)
Navrhované hodnotové řetězce	med mléko a mléčné produkty agroturistika, ekoturistika
Další příležitosti	budování kapacit, technická asistence a cílená školení pro zástupce obce, farmáře a další zemědělské producenty propojení zemědělců s místním i mezinárodním trhem/přístup na trh, diverzifikace prodejních kanálů zlepšení přístupu k finančním prostředkům (cílené úvěrové programy, dotace – Kanton, obec aj.) ověření potenciálu zemědělských družstev a občanské společnosti, spolupráce a budování kapacit spolupráce se sousedními obcemi, sdílení osvědčených postupů, vytváření koordinovaných strategií přístupu na trh zavádění moderních technologií a postupů za účelem zefektivnění zemědělských postupů/mechanizace, podpořit skladování a rozšířit chladírenskou infrastrukturu posílení sociálního sektoru a zaměstnanosti podpora v oblasti certifikací/norem kvality podpora při zavedení HACCP navázání spolupráce s družstvem Cincar (Livno) a využití neuplatněného potenciálu Centra livanjského sýru, jehož

	rekonstrukce a modernizace byla podpořena v rámci projektu ČRA s názvem „Udržitelná produkce tradičního domácího Livanjského sýru“. Objekt se skládá ze zrací místnosti, administrativního zázemí družstva a prodejny sýru.
	a jiné příležitosti identifikované v rámci přípravy komplexní analýzy stavu obce

5. Kupres, Kanton 10, FBiH

Zeměpisná poloha	jihozápadní část BA
	43°59'34.3"N 17°16'37.7"E
Rozloha	567 km ²
Počet obyvatel	přibližně 5 000 obyvatel
Rozvojové cíle a strategie	N/A
Socio-ekonomické výzvy	vysoká míra nezaměstnanosti
	vysoká závislost na sociální pomoci (přibližně 40 osob)
	nedostatečná institucionální kapacita
	omezený přístup na trh bránící hospodářskému růstu
Klíčová průmyslová odvětví	zemědělství
	lesnictví a dřevozpracující průmysl
	potravinářství
	cestovní ruch
Zemědělství a potravinářský sektor	téměř 36 000 ha zemědělské půdy (cca 13 % orná půda, 35 % louky a 52 % pastviny)
	70 % povrchu obce je pokryto lesy
	hlavní zemědělské činnosti: chov hospodářských zvířat (krávy, ovce), systém kráva tele, produkce a zpracování mléka a mléčných výrobků (př. „kupreský sýr“), pěstování zeleniny (brambory, zelí, cibule atd.) a ovoce, obilí či sena (zejm. pro krmení hospodářských zvířat); chtěli by rozvíjet skleníkovou výrobu
	15 OPG (mají zájem o nábor nových pracovníků)
	družstva: př. „Kupres“ a „Blagaj“, zemědělské společnosti: př. Kupreško polje“ doo
	nachází se zde mlékárny Kupres Milch, a Perkan doo (výroba tradičního kupreského sýru)
	v obci se také nachází zemědělsko-potravinářský inkubátor, který zřídila obec ve spolupráci se zemědělskou fakultou v Mostaru
	je zde aktivní sdružení zemědělských producentů
Vzdělávací infrastruktura	1 základní škola (OŠ fra Miroslava Džaje)
	1 střední škola (SŠ Kupres)
Navrhované hodnotové řetězce	agroturistika, ekoturistika
	produkce a zpracování mléka, výroba sýrů
Další příležitosti	budování kapacit, technická asistence a cílená školení pro zástupce obce, farmáře a další zemědělské producenty
	propojení zemědělců s místním i mezinárodním trhem/přístup na trh, diverzifikace prodejních kanálů
	podpořit přípravu strategie rozvoje obce
	zlepšení přístupu k finančním prostředkům (cílené úvěrové programy, dotace – Kanton, obec aj.)
	ověření potenciálu zemědělských družstev a občanské společnosti, spolupráce a budování kapacit
	spolupráce se sousedními obcemi, sdílení osvědčených postupů, vytváření koordinovaných strategií přístupu na trh

	zavádění moderních technologií a postupů za účelem zefektivnění zemědělských postupů/mechanizace, podpořit skladování a rozšířit chladírenskou infrastrukturu
	posílení sociálního sektoru a zaměstnanosti
	podpora v oblasti certifikací/norem kvality
	podpora při zavedení HACCP
	navázání spolupráce s družstvem Cincar (Livno) a využití neuplatněného potenciálu Centra livanjského sýru, jehož rekonstrukce a modernizace byla podpořena v rámci projektu ČRA s názvem „Udržitelná produkce tradičního domácího Livanjského sýru“. Objekt se skládá ze zrací místnosti, administrativního zázemí družstva a prodejny sýru.
	a jiné příležitosti identifikované v rámci přípravy komplexní analýzy stavu obce

6. Čajniče, RS

Zeměpisná poloha	východní část BA
	43°33' s. š., 19°10' v. d.
Rozloha	280 km ²
Počet obyvatel	4 800 – 5 500 obyvatel
Rozvojové cíle a strategie	N/A
Socio-ekonomické výzvy	vysoká míra nezaměstnanosti (přibližně 600 zaměstnaných osob)
	vysoká míra emigrace
	omezené příležitosti pro mladé
	vysoká závislost na sociální pomoci ????
	nedostatečná institucionální kapacita
	omezený přístup na trh bránící hospodářskému růstu
Klíčová průmyslová odvětví	zemědělství
	lesnictví a dřevozpracující průmysl
Zemědělství a potravinářský sektor	70 % povrchu obce je pokryto lesy.
	hlavní zemědělské činnosti: pěstování ovoce (bobuloviny, švestky, hrušky, maliny, ostružiny, aronie, jahody aj. – džusy, sušené ovoce, pálenky, komposty aj.) a zeleniny, pěstování léčivých rostlin, pěstování ořechů, chov hospodářských zvířat (drůbež, ovce). Je zde snaha rozvíjet chov dobytka a produkci a zpracování mléka a na území obce jsou 3 výkupní stanice, nicméně vzhledem k poloze obce je to spíše vedlejší/podružná činnost
	v obci, resp. v místní komunitě („mjesna zajednica“) Zaborak se nachází 40t chladírenský sklad a 60t chladiřnu, jejichž kapacity jsou nevyužité, což představuje příležitost pro rozšíření aktivit v oblasti zpracování ovoce a zeleniny
	v obci je aktivní sdružení zemědělců, které mj. dohlíží na chod místní tržnice
Vzdělávací infrastruktura	1 základní škola (OŠ „Jovan Dučić“)
	1 střední škola (Srednjoškolski centar Petar Petrović Njegoš)
Navrhované hodnotové řetězce	pěstování a zpracování ovoce a zeleniny
	pěstování a zpracování léčivých rostlin
	pěstování a zpracování ořechů
Další příležitosti	budování kapacit, technická asistence a cílená školení pro zástupce obce, farmáře a další zemědělské producenty

	propojení zemědělců s místním i mezinárodním trhem/přístup na trh, diverzifikace prodejních kanálů, propojení s HoReCa
	zlepšení přístupu k finančním prostředkům (cílené úvěrové programy, dotace – obec aj.)
	ověření potenciálu zemědělských družstev a občanské společnosti, spolupráce a budování kapacit
	spolupráce se sousedními obcemi, sdílení osvědčených postupů, vytváření koordinovaných strategií přístupu na trh
	zavádění moderních technologií a postupů za účelem zefektivnění zemědělských postupů/mechanizace
	podpořit přípravu strategie rozvoje obce
	posílení sociálního sektoru a zaměstnanosti
	podpora v oblasti certifikací/norem kvality
	podpora při zavedení HACCP
	podpora místní tržnice (využití jejího potenciálu pro komerční účely, rozšíření její působnosti/propojení s okolními obcemi, budování její značky, předpisy a normy)
	a jiné příležitosti identifikované v rámci přípravy komplexní analýzy stavu obce

7. Istočni Stari Grad, RS

Zeměpisná poloha	centrální část BA
	43°51'22"N 18°29'00"E
Rozloha	přibližně 70 km²
Počet obyvatel	cca 1 100 obyvatel
Rozvojové cíle a strategie	Strategie rozvoje 2021-2027 ⁵
Socio-ekonomické výzvy	vysoká míra nezaměstnanosti (přibližně 100 nezaměstnaných osob)
	vysoká míra emigrace
	omezené příležitosti pro mladé
	vysoká závislost na sociální pomoci (přibližně 30 – 40 osob)
	nedostatečná institucionální kapacita
	omezený přístup na trh bránící hospodářskému růstu
Klíčová průmyslová odvětví	lesnictví a dřevozpracující průmysl
	těžba nerostných surovin
	zemědělství
	cestovní ruch
Zemědělství a potravinářský sektor	v obci je poměrně malý podíl zemědělské půdy, ale přesto je zemědělství důležitým stimulem tamní ekonomiky - 709 ha zemědělské půdy (40 ha pole, 188 ha sady, 238 ha louhy, 241 ha pastviny)
	hlavní zemědělské činnosti: chov hospodářských zvířat (krávy, ovce, kozy, býci, plemenné jalovice), produkce a zpracování mléka (výroba sýrů a dalších mléčných výrobků), produkce masa, skleníková výroba zeleniny (tu by chtěli více rozvíjet), včelařství
	cca 200 zemědělských producentů, přičemž 30 je registrováno
	ve městě Brus je tržnice, která je otevřená pouze o víkendech a kde místní producenti prodávají svoje produkty

⁵ <http://opstinaisg.net/wp-content/uploads/2023/04/%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%93%D0%98%D0%88%D0%90-%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82.doc>

	mají mini-mlékárnu (kapacita 300l), ale není plně funkční, chybí balicí linka a vozidlo/dodávka s chladicím boxem pro přepravu mléka
	v obci je Nadace pro zemědělství a rozvoj venkova (50 členů) či Sdružení včelařů (5-6 členů)
Vzdělávací infrastruktura	2 regionální základní školy (Hreša, Vučja Luka) – obě patří pod základní školu „Mokro“
Navrhované hodnotové řetězce	agroturistika, ekoturistika
	produkce a zpracování mléka
	skleníková výroba
Další příležitosti	budování kapacit, technická asistence a cílená školení pro zástupce obce, farmáře a další zemědělské producenty
	propojení zemědělců s místním i mezinárodním trhem/přístup na trh, diverzifikace prodejních kanálů, využití potenciálů mini-mlékárny
	zlepšení přístupu k finančním prostředkům (cílené úvěrové programy, dotace – obec aj.)
	ověření potenciálu zemědělských družstev a občanské společnosti, spolupráce a budování kapacit
	spolupráce se sousedními obcemi, sdílení osvědčených postupů, vytváření koordinovaných strategií přístupu na trh
	zavádění moderních technologií a postupů za účelem zefektivnění zemědělských postupů/mechanizace
	posílení sociálního sektoru a zaměstnanosti
	podpora v oblasti certifikací/norem kvality
	podpora při zavedení HACCP
	podpora místní tržnice (využití jejího potenciálu pro komerční účely, rozšíření její působnosti/propojení s okolními obcemi, budování její značky, předpisy a normy)
	a jiné příležitosti identifikované v rámci přípravy komplexní analýzy stavu obce

8. Novo Goražde, RS

Zeměpisná poloha	východní část BA
	43.691°N 19.087°E
Rozloha	119 km ²
Počet obyvatel	cca 3 117 obyvatel
Rozvojové cíle a strategie	Akční plán obce Novo Goražde 2024-2026 ⁶
Socio-ekonomické výzvy	vysoká míra nezaměstnanosti (přibližně 200 nezaměstnaných osob)
	vysoká míra emigrace
	omezené příležitosti pro mladé
	nedostatečná institucionální kapacita
	omezený přístup na trh bránící hospodářskému růstu
Klíčová průmyslová odvětví	zpracovatelský průmysl
	zemědělství
	60 % povrchu obce tvoří pastviny a sady, 40 % orná půda

⁶ <https://novogorazde.rs.ba/wp-content/uploads/2023/08/Akcioni-plan-opstine-Novo-Gorazde-za-period-2024-do-2026.docx>

Zemědělství a potravinářský sektor	hlavní zemědělské činnosti: pěstování a (částečné) zpracování zeleniny (př. salát, paprika, rajče), ovoce (př. jahody, jablka, hrušky, švestky), hub a ořechů, chov drobných hospodářských zvířat (ovce, kozy), skleníková výroba
	v obci se nachází chladárna o kapacitě 2000t a také distribuční centrum (6000 m ² – chtěli by jej využít ke zpracování a skladování zemědělských produktů, ale jeho potenciál je třeba dále ověřit)
	na území obce nepůsobí žádné zemědělské družstvo/sdružení
Vzdělávací infrastruktura	1 základní škola (OŠ „Vuk Karadžić“)
Navrhované hodnotové řetězce	pěstování a zpracování ovoce a zeleniny (vč. skleníkové výroby) chov ovcí a koz
Další příležitosti	budování kapacit, technická asistence a cílená školení pro zástupce obce, farmáře a další zemědělské producenty
	propojení zemědělců s místním i mezinárodním trhem/přístup na trh, diverzifikace prodejních kanálů, využití potenciálů mini-mlékárny
	zlepšení přístupu k finančním prostředkům (cílené úvěrové programy, dotace – obec aj.)
	ověření potenciálu zemědělských družstev a občanské společnosti, spolupráce a budování kapacit
	spolupráce se sousedními obcemi, sdílení osvědčených postupů, vytváření koordinovaných strategií přístupu na trh
	zavádění moderních technologií a postupů za účelem zefektivnění zemědělských postupů/mechanizace
	posílení sociálního sektoru a zaměstnanosti
	podpora v oblasti certifikací/norem kvality
	podpora při zavedení HACCP
	identifikace způsobu využití distribučního centra (posouzení infrastruktury, zařízení a stavu centra, využití, provázání se sousedními obcemi, marketing a propagace jeho služeb a přilákání uživatelů aj.)
	a jiné příležitosti identifikované v rámci přípravy komplexní analýzy stavu obce

9. Rudo, RS

Zeměpisná poloha	východní část BA
	43°37'N 19°22'E
Rozloha	344 km ²
Počet obyvatel	7 500 - 9 500 obyvatel
Rozvojové cíle a strategie	Strategie rozvoje 2018-2027 ⁷
Socio-ekonomické výzvy	vysoká míra nezaměstnanosti (přibližně 1 200 nezaměstnaných osob)
	vysoká míra emigrace
	omezené příležitosti pro mladé
	nedostatečná institucionální kapacita
	omezený přístup na trh bránící hospodářskému růstu
	zemědělství a lesnictví

⁷ <https://www.opstinarudo.com/wp-content/uploads/2013/06/Strategija-razvoja-opstine-Rudo-2018-2027.pdf>

Klíčová průmyslová odvětví	lesnictví a dřevozpracující průmysl
	kovodělný průmysl
Zemědělství a potravinářský sektor	cca 50 ha orné půdy
	hlavní zemědělské činnosti: pěstování a (částečné) zpracování zeleniny, ovoce, chov hospodářských zvířat, produkce a zpracování mléka, skleníková výroba
	na území obce byla vybudována chladárna o kapacitě 350 tun ve vlastnictví PZ "Uvac-Rudo" p.o.
	cca 612 OPG
	na území obce je několik družstev či sdružení, př. Zemědělské družstvo (7 zaměstnanců, zaměřením na houby, poskytují poradenství), sdružení žen „Eva“, Sdružení včelařů „Medovina“, Sdružení „NADA“, které podporuje rodiny s dětmi se speciálními potřebami aj.
Vzdělávací infrastruktura	1 základní škola (OŠ Rudo)
	1 střední škola (Strednjoškolski centar Rudo)
Navrhované hodnotové řetězce	mléko a mléčné výrobky
	agroturistika, ekoturistika
	ovoce a jeho zpracování (př. džemy, džusy, pálenky – viz rudanjská slivovice)
	skleníková výroba
Další příležitosti	budování kapacit, technická asistence a cílená školení pro zástupce obce, farmáře a další zemědělské producenty
	propojení zemědělců s místním i mezinárodním trhem/přístup na trh, diverzifikace prodejních kanálů, využití potenciálu mini-mlékárny
	zlepšení přístupu k finančním prostředkům (cílené úvěrové programy, dotace – obec aj.)
	ověření potenciálu zemědělských družstev a občanské společnosti, spolupráce a budování kapacit
	spolupráce se sousedními obcemi, sdílení osvědčených postupů, vytváření koordinovaných strategií přístupu na trh
	zavádění moderních technologií a postupů za účelem zefektivnění zemědělských postupů/mechanizace
	posílení sociálního sektoru a zaměstnanosti
	podpora v oblasti certifikací/norem kvality
	podpora při zavedení HACCP
	identifikace způsobu využití budovy ve Štrpci (bývalé sídlo místního zemědělského družstva), kterou koupila obec (př. prodejní místo či základna pro vybrané zemědělské družstvo
	a jiné příležitosti identifikované v rámci přípravy komplexní analýzy stavu obce

10. Trnovo, RS

Zeměpisná poloha	východní část BA
	43°66'N, 18°44'E
Rozloha	337 km ²
Počet obyvatel	Kolem 1800 obyvatel

Rozvojové cíle a strategie	Strategie rozvoje 2011-2020 ⁸
Socio-ekonomické výzvy	vysoká míra nezaměstnanosti (přibližně 100 nezaměstnaných osob)
	vysoká míra emigrace
	omezené příležitosti pro mladé
	nedostatečná institucionální kapacita
	omezený přístup na trh bránící hospodářskému růstu
Klíčová průmyslová odvětví	zemědělství a lesnictví
	lesnictví a dřevozpracující průmysl
	sběr lesních plodů (léčivé rostliny, houby a lesní plody)
Zemědělství a potravinářský sektor	cca 50 ha orné půdy
	hlavní zemědělské činnosti: skleníková výroba, pěstování a (částečné) zpracování zeleniny, ovoce, chov hospodářských zvířat,)
	na území obce nejsou významné zemědělské kapacity ve funkci nákupu, zpracování, balení a další distribuce zemědělských produktů.
	cca 50 OPG
	na území jsou dvě sdružení zabývající se rozvojem venkova, a to Sdružení občanů pro domácí výrobu "Encijan" Trnovo, Sdružení zemědělských výrobců "Trnovo"
Vzdělávací infrastruktura	1 základní škola (OŠ Trnovo)
Navrhované hodnotové řetězce	skleníková výroba, sběr lesních plodů (léčivé rostliny, houby a lesní plody),
	agroturistika, ekoturistika
	ovoce a jeho zpracování (př. džemy, džusy, pálenky – viz rudanjská slivovice)
	skleníková výroba
Další příležitosti	budování kapacit, technická asistence a cílená školení pro zástupce obce, farmáře a další zemědělské producenty
	podpora s vypracováním nového strategického dokumentu obce (program rozvoje venkova)
	propojení zemědělců s místním, a trhem okolních míst, především v Sarajevu, přístup na trh, diverzifikace prodejních kanálů,
	zlepšení přístupu k finančním prostředkům (cílené úvěrové programy, dotace – obec aj.)
	ověření potenciálu zemědělských družstev a občanské společnosti, spolupráce a budování kapacit
	spolupráce se sousedními obcemi a městy, sdílení osvědčených postupů, vytváření koordinovaných strategií přístupu na trh
	zavádění moderních technologií a postupů za účelem zefektivnění zemědělských postupů/mechanizace/dodávka plastových skleníků
	posílení sociálního sektoru a zaměstnanosti
	podpora v oblasti certifikací/norem kvality
	a jiné příležitosti identifikované v rámci přípravy komplexní analýzy stavu obce

⁸ <https://www.opstinarudo.com/wp-content/uploads/2013/06/Strategija-razvoja-opstine-Rudo-2018-2027.pdf>